

Posudek diplomové práce *Zahraníční studenti v Československu v 70. a 80. letech* Kristýny Nnaji, Pracoviště orální historie – soudobé dějiny, Fakulta humanitních studií UK, 2018.

Kristýna Nnaji předkládá k obhajobě diplomovou práci, v níž se prostřednictvím rozhovorů s pamětníky zaměřila na problematiku působení zahraničních studentů na vysokých školách bývalého Československa, a to v období tzv. normalizace. Jedná se o téma velmi zajímavé, dosud ještě ne zcela probádané a v širších souvislostech také velmi aktuální.

Diplomantka pro uchopení tématu zvolila poměrně jednoduchou strukturu práce: od nastínění širšího kontextu – zahraniční politiky daného období a také reflexe čs. vysokého školství v období tzv. normalizace; přes část věnovanou zahraničním studentům doplněnou o statistiky až k několika tematickým okruhům interpretovaným na základě získaných rozhovorů. Za velký problém však považuji skutečnost, že v práci chybí metodologická část, kterou velmi nedostatečně supluje zhruba čtyřstránková pasáž v úvodu, kde jsou shrnuty jak okolnosti pořizování rozhovorů, tak přehledově (spíše jen výčtem) dostupné prameny a literatura.

I kdybych pominula tento zásadní nedostatek vysokoškolské kvalifikační práce z hlediska formálního, problémem zůstává obsahová stránka. Jestliže je práce primárně vystavěna na orálněhistorických pramenech (autorka při interpretaci témat vlastně s jinými typy pramenů nepracuje), je potřeba této části věnovat velkou pozornost. Autorka sice prezentuje kritéria pro výběr narátorů (vysokoškolské studium ve sledovaném období; současný pobyt v České republice), nikoli však způsob jejich vyhledávání, kontaktování a dále především vlastní pozicionalitu ve výzkumu, s níž souvisí problematika získávání důvěry atd.

Další problém je nesourodost „vzorku“, která navíc není v textu uspokojivě vysvětlena. Osm narátorů/narátorek z několika zemí (Vietnam, Etiopie, Senegal, Benin, Polsko, Ukrajina) představuje značně nesourodou skupinu, kterou se autorka snaží poněkud neobratně propojit s geopolitickým rozdělením světa v období studené války. Další problém pro empirickou část práce představuje odlišný typ studia narátorů, konkrétně semestrální či roční pobyt při studiu českého jazyka a literatury vs. celé odborné studium. Chápu, že získat narátory a narátorky, kteří mají navíc své kořeny v zahraničí, tedy i jinou mentalitu, zkušenosti atd., pro výzkum tohoto typu není jednoduché. Na druhou stranu věřím, že ve spolupráci s některými univerzitami, kulturními středisky, ambasádami či podobnými institucemi by se autorce mohlo podařit získat poněkud vyváženější vzorek; případně mohla zvolit opačnou cestu, pracovat s méně rozhovory a zaměřit se na hluboké porozumění konkrétním tématům. Konec konců právě o tom orální historie je – o hlubokém porozumění na základě sdělené lidské zkušenosti. Tento potenciál však zůstal nevyužit.

Nepříznivě celkové vyznění práce ovlivnila také skutečnost, že autorka nestanovila výzkumné hypotézy, otázky, takže textu chybí jakákoli jednotící linie, sledování konkrétního argumentu; a zároveň dochází k tomu, že úvodní část práce, kde je zpracováván kontext, v podstatě nekoresponduje s částí empirickou. Výjimku tvoří poměrně zajímavá hypotéza o možném využití vazeb zahraničních studentů v minulosti pro rozvoj ekonomických, politických, kulturních a dalších vztahů v současnosti. Ta je však v závěru zcela zapomenuta. Samotný závěr v rozsahu necelé stránky a půl pak postrádá jakékoli shrnutí poznatků zjištěných právě prostřednictvím rozhovorů.

Když se ještě vrátím k úvodní části textu, kde autorka zpracovává širší mezinárodněpolitický kontext, do kterého má být práce zasazena, musím upozornit na příliš generalizující soudy o absolutní „poslušnosti“ a „oddanosti“ Československa Sovětskému svazu (bez reflexe dynamiky daného období, ale hlavně bez práce s větším množstvím relevantní literatury). Vzhledem ke zpracovávanému tématu pak také považuji za nedostatečně rozpracovanou kapitolu „československé školství po roce 1970“, kde autorka na zhruba jedné tiskové straně shrnuje několik tvrzení z publikace kolegy Pavla Urbáška Vysokoškolský vzdělávací systém v letech tzv. normalizace (2008).

Nekvalitní je i samotné formální zpracování všech částí diplomové práce: v dílčích kapitolách v mnoha případech není dodržena ani základní chronologická linie, často se opakují stejná tvrzení, text vykazuje i množství gramatických chyb. Pokud bych měla najít nějaké pozitivum předkládané práce, je to snaha o interpretace dílčích témat. Bez dobře zpracovaného základu (tedy metodologie a historického kontextu) však tyto „střípky“ zajímavostí nestačí.

Autorce nelze upřít zájem o dané téma i snahu, ale text rozhodně nesplňuje základní parametry kvalifikační práce, tudíž ji hodnotím **známkou 4 a diplomovou práci nedoporučuji k obhajobě.**

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká, 22. 5. 2018